LIGHT FOR THE WORLD

Masuala ya watu wenye ulemavu wakati wa mlipuko wa ugonjwa wa KORONA

Tarehe 30 Januari 2020, Shirika la Afya Duniani (WHO) lilitangaza mlipuko wa ugonjwa unaosababishwa na virusi vya Corona kuwa janga la kiafya la Kimataifa kutokana na kasi na kiwango cha kusambaa.

Shirika la Afya Duniani (WHO) na mamlaka za afya ya umma ulimwenguni kote wanachukua hatua kuudhibiti ugonjwa huu wa Korona. Baadhi ya makundi ya watu kama vile watu wenye Ulemavu, wanaweza kuathirika kwa kiasi kikubwa na virusi vya Korona. Athari hizi zinaweza kupunguzwa ikiwa hatua zinazofaa na za kujikinga zitachukuliwa na wadau muhimu.

KORONA
www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019

Magonjwa yasiyoambukiza na afya ya akili
www.who.int/ncds
www.who.int/mental_health

Ulemavu
www.who.int/health-topics/disability

KORONA

Kwa nini fikira za ziada zinahitajika kwa watu wenye ulemavu wakati wa mlipuko wa ugonjwa wa Korona?

Hatua zinahitajika kuchukuliwa ili kuhakikisha kuwa watu wenye ulemavu wanaweza kupata huduma za afya kila wakati, maji na usafi wa mazingira na taarifa ya afya ya umma wanayohitaji, hasa kipindi hiki cha mlipuko wa ugonjwa wa Korona.

Watu wenye ulemavu wanaweza kuwa katika hatari kubwa ya kuambukizwa ugonjwa wa Korona kwa sababu ya:

- Vikwazo katika utekelezaji wa maelekezo ya usafi, kama vile kunawa mikono (Mfano: Mabeseni ya kunawia, Masinki au pampu za maji zinaweza kutokuwa rafiki, au mtu anaweza kuwa na ugumu katika kutakatisha mikono yake pamoja);
- Ugumu wa kuzingatia umbali baina ya mtu na mtu kwa sababu ya mahitaji ya ziada ya msaada au kwa sababu ni ya kitaasisi;
- Hitaji la kugusa vitu ili kupata taarifa kutoka kwenye mazingira au msaada wa mwili;
- Vikwazo vya kupata taarifa za afya ya umma.

Kutegemeana na hali za kiafya, watu wenye ulemavu wanaweza kuwa katika hatari kubwa ya kuendeleza hali mbaya zaidi ya ugonjwa wa Korona kama wakiambukizwa. Hii inaweza kuwa kwa sababu ya:

- Ugonjwa wa Korona unazidisha hali mbaya ya kiafya, haswa kwa watu wenye matatizo ya upumuaji, mfumo wa kinga, magonjwa ya moyo au ugonjwa wa kisukari;
- Vikwazo vya upatikanaji wa huduma za afya.

Watu wenye ulemavu wanaweza pia kuathiriwa na ugonjwa huo kwa sababu ya kuvurugwa kwa huduma wanazozitegemea.

KORONA

Mambo ya kuzingatia kwa watendaji

Hatua kwa ajili ya watu wenye ulemavu na familia zao;

Punguza udhihirisho wako unaowezekana kwa Korona

Kila mtu mwenye Ulemavu na familia zao wanapaswa kuzingatia maelekezo ya Shirika la Afya Duniani juu ya njia za msingi za kujikinga wakati wa mlipuko wa virusi vya Corona kama vile usafi wa mikono, miiko ya upumuaji, na kuzingatia umbali.[1] Kama unakabiliwa na ugumu wowote katika kufuata kanuni hizi za msingi za kujikinga, (Kwa mfano, hauwezi kufikia beseni la kunawia mikono/sinki/pampu ya maji ili kuosha mikono yako mara kwa mara), shirikiana na familia yako, Marafiki na waangalizi kubainisha hitaji lako. Zaidi ya hapo:

- Zingatia umbali wa angalau mita moja kutoka kwa wengine.
- Kwa kadiri iwezekanavyo, epuka kwa kiwango cha juu mazingira yaliyojaa watu na punguza kugusana na watu wengine. Fikiria kufanya ziara muhimu katika muda ambapo hakuna msongamano. Tumia fursa ya masaa maalumu ya ufunguzi kwa watu wenye ulemavu pale ambapo yanatolewa.
- Fanya manunuzi kwa njia ya mtandao, au kwa njia ya simu au omba msaada kutoka kwa familia, marafiki, au walezi ili kukwepa mazingira yenye misongamano.
- Fikiria kukusanya vitu vya haraka unavyohitaji kama chakula, vifaa vya kusafisha, dawa au vifaa tiba ili kupunguza marudio ambayo unahitaji kufikia maeneo ya umma.
- Fanya kazi ukiwa nyumbani ikiwezekana, haswa ikiwa kawaida hufanya kazi katika mazingira ya shughuli nyingi au ya watu wengi.
- Hakikisha kuwa bidhaa saidizi pale zinapotumika, zinasafishwa mara kwa mara; hizi ni pamoja na viti mwendo, matembezi, bodi za kuhamisha, fimbo nyeupe, au bidhaa nyingine yoyote ambayo inashughulikiwa mara kwa mara na kutumika katika nafasi za umma.

Weka mpango mahali ili kuhakikisha mwendelezo wa utunzaji na msaada unaohitaji

- Ikiwa unategemea walezi, fikiria kuongeza wingi wa watu ambao unaweza kuwaita, katika kuandaa mtu mmoja au zaidi anayejali au anayehitaji kujitenga.
- Ikiwa unaandaa walezi kupitia shirika, tafuta ni vipimo gani vya dharura walivyonavyo kulipia upungufu wa nguvu kazi. Unaweza kutaka kuongea na familia na marafiki juu ya msaada gani wa ziada wanaoweza kutoa, na

1 https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/advice-for-public

matukio ambayo unaweza kuhitaji kuwaambia.

- Tambua mashirika yanayofaa katika jamii yako ambayo unaweza kupata ikiwa unahitaji msaada.

Kuandaa kaya yako kwa mfano kama ukipata korona

- Hakikisha walio katika kaya yako,pamoja na marafiki na familia unaowaamini, ujue maelezo yoyote muhimu ambayo wangehitaji ikiwa una hali mbaya.[2] Hii inaweza kujumuisha maelezo kuhusu bima yako ya afya, dawa yako,na mahitaji ya utunzaji wa wategemezi wako (watoto, wazazi, wazee au kipenzi).
- Fuata ushauri wa mahali husika wa namna ya kuwaita wataalamu wa afya au kupiga simu za dharura.
- Hakikisha kila mtu katika kaya yako anajua kile wanapaswa kufanya wakiambukizwa korona au wanapohitaji msaada.
- Ikiwa hawajaunganishwa tayari, anzisha watu walio tayari kukupa msaada ili waweze kuwasiliana vizuri ikiwa umeugua.
- Fahamu nambari ya simu ya huduma husika za afya na Simu ya kuripoti,ikiwa una maswali au unahitaji msaada wa matibabu usiohitajika.

Afya ya kiakili na ya mwili ya wanafamilia na walezi

- Hakikisha washiriki wote wa kaya na walezi wanachukua hatua za msingi katika kujikinga dhidi ya kuambukizwa korona.
- Fuata mwongozo wa Shirika la Afya Duniani (WHO) juu ya afya ya akili Kuzingatia na mwongozo juu[3] ya kudhibiti magonjwa yaliyopo yasiyoweza kutajwa[4] wakati wa maambukizi ya ugonjwa wa korona.[5,6]
- Hamasisha watoto wenye ulemavu kuendelea kucheza, kusoma, kufundishwa, na kuunganika na marafiki kwa kutumia simu, maandishi au mitandao ya kijamii.
- Ikiwa mtu yeyote katika kaya ana dalili za virusi lazima atengwe, aelekezwe kuvaa barakoa, na lazima apate uchunguzi haraka iwezekanavyo.[7] Nyuso zote zinahitaji kuthibitiwa maradhi, na kila mtu katika kaya anafuatiliwa kwa dalili. Ikiwezekana, mtu yeyote mwenye tatizo la kiafya au kinga iliyopunguzwa anahitaji kuhamishiwa mahali tofauti hadi kukamilika kwa vipindi vya kutengwa.

---

2 https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/330987/WHO-nCov-IPC_Masks-2020.1-eng.pdf?sequence=1&isAllowed=y

3 https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/mental-health-considerations.pdf?sfvrsn=6d3578af_2

4 https://www.who.int/who-documents-detail/covid-19-and-ncds

5 https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/mental-health-considerations.pdf?sfvrsn=6d3578af_26

6 https://www.who.int/who-documents-detail/covid-19-and-ncds

7 https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/330987/WHO-nCov-IPC_Masks-2020.1-eng.pdf?sequence=1&isAllowed=y

KORONA

Hatua kwa serikali

Hakikisha maelezo ya afya ya umma na mawasiliano yanafikika

- Jumuisha maandishi makubwa na lugha ya alama na mawasiliano yote yaliyo rekodiwa. Hii ni pamoja na anuani za kitaifa, muhtasari wa waandishi wa habari, na mitandao ya kijamii mubashara.
- Kurahisisha maandiko ya umma katika muundo “Rahisi Kusomwa” ili yaweze kupatikana kwa watu wenye ulemavu wa akili au shida ya utambuzi.
- Tengeneza vifaa vinavyofikika na maelezo kwa kutumia muundo sahihi wa maandishi, (kama “programu ya Microsoft Word”), na vichwa vya habari vilivyopangwa, chapisho kubwa, matoleo ya maandishi ya nukta nundu (braille) na muundo wa viziwi wasioona.
- Jumuisha maelezo mafupi ya picha zinazotumiwa ndani ya maandishi au kwenye mtandao wa kijamii. Tumia picha ambazo ni jumuishi na hazibagui ulemavu.
- Fanya kazi na mashirika ya watu walemavu, pamoja na vyombo vya utetezi na watoa huduma za walemavu kusambaza maelezo ya afya ya umma.

Tenga vipimo vya kulenga watu wenye ulemavu na mitandao yao ya msaada

Fanya kazi na watu wenye ulemavu na mashirika yao ya uwakilishi kubaini haraka hatua za kifedha na za utawala, kama vile:

- Fidia ya kifedha kwa familia na walezi ambao wanahitajika mapumziko ya kazi kwa ajili ya kuwatunza wapendwa. Hii inaweza kujumuisha kulipia wanafamilia kwa muda fulani, msaada unaotolewa wakati wa kawaida kufanya kazi.
- Fidia ya kifedha kwa familia na walezi ambao ni sehemu ya wafanyakazi vibarua na watu wenye ulemavu waliojiajiri, ambao wanaweza kuhitaji kujitenga, na wanapokuja kazini wanaweza kuwaweka watu wenye ulemavu kwenye hatari kubwa ya kuambukizwa.
- Kupitishwa kwa sera inayoweza kubadilika, za kufanyia kazi kutoka nyumbani, pamoja na fidia ya kifedha kwa teknolojia inayohitajika kufanya hivyo.
- Hatua za kifedha (kawaida ndani ya kifurushi cha kichocheo cha msingi cha uchumi) ambacho kinajumuisha watu wenye ulemavu, kama malipo ya jumla kwa watu wenye sifa, unafuu wa kodi, ruzuku ya vitu na/au uaminifu na uhamishaji unaoruhusiwa wa gharama za kawaida.

KORONA

- Hatua sahihi inayochukuliwa na taasisi zingine za elimu ili kuhakikisha utoaji wa elimu unaendelea kwa wanafunzi wenye ulemavu ambao wanaweza kuhitajika kusoma kutoka nyumbani kwa muda mrefu.
- Utoaji wa namba katika muundo rafiki (kama simu, barua pepe na ujumbe wa maandishi) kwa watu wenye ulemavu kuwasiliana na serikali, kuuliza maswali, na kuibua hofu zao.

Kuchukua hatua kwa watu wenye ulemavu katika jamii

Fanya kazi na watoa huduma ya watu wenye ulemavu ili kutambua hatua za muendelezo wa huduma na kipaumbele kwa ufikiaji wa vifaa vya kujikinga:

- Hakikisha kwamba mashirika yanayowapa huduma ya walezi kwa watu walemavu wana mipango ya mwendelezo wa hali ambazo idadi ya walezi wanaopatikana inaweza kupunguzwa.
- Fanya kazi na watoa huduma za ulemavu ili kupunguza vikwazo katika taratibu za kuajiri wakati huohuo ukizingatia tahadhari za kujilinda na korona, kama vile vituo vya ukaguzi vya Polisi kwa ajili ya waangalizi.
- Fikiria usaidizi wa kifedha wa muda mfupi kwa huduma za watu wenye Ulemavu ili kuhakikisha kuwa wanapata msaada endelevu wa kifedha ikiwa wanapata shida katika shughuli zao.
- Toa laini ya simu kwa huduma za watu wenye ulemavu kuwasiliana na serikali na kuibua changamoto zao.
- Weka kipaumbele kwa mashirika yanayo watunza watu wenye ulemavu kwa upatikanaji wa vifaa vya kinga vya kibinafsi visivyo na gharama, pamoja na barakoa, aproni, glavu na vitakasa mikono.
- Hakikisha kuwa walezi wa watu wenye ulemavu wanapata vipimo vya korona pamoja na vikundi vingine vya kipaumbele vilivyoainishwa.

Ongeza uangalizi kwa watu wenye Ulemavu wanaoishi katika mazingira hatarishi zaidi ya kupata maambukizi

Fanya kazi na watu wenye ulemavu na mashirika yao ya uwakilishi kutambua hatua ili kuwalinda watu wenye ulemavu ambao wanaweza kuwa katika hatari kubwa:

- Hakikisha kwamba mashirika yanayotoa huduma kwa watu wenye ulemavu katika mipangilio ya taasisi huendeleza na kutekeleza mipango ya mwendelezo wa huduma.
- Tambua watu wenye ulemavu katika magereza, Mahabusu na vituo vya urekebishaji tabia, na kufanya kazi na mamlaka husika kutekeleza vipimo vya kudhibiti maambukizi na kutambua dharura zinazowezekana.

KORONA

- Hakikisha kuwa watu wenye ulemavu wasio na makazi hupewa maji, chakula, malazi na huduma za afya kwa usawa na wengine na wana uwezo wa kuchukua tahadhari za msingi za kujikinga dhidi ya kuambukizwa korona.
- Hakikisha kuwa mahitaji ya watu wenye ulemavu yanazingatiwa katika utayari na operesheni za mwitikio wa mlipuko wa korona katika programu za maafa, pamoja na wale wanaoishi katika hali ya kulazimishwa kuhamishwa, katika kambi za wakimbizi au wahamiaji, makazi yasiyokuwa rasmi na makazi duni ya mijini.

Hakikisha kuwa vipimo vya dharura zinajumuisha mahitaji ya watu wenye ulemavu

Fanya kazi na watu wenye ulemavu na mashirika yao ya uwakilishi ili kuhakikisha kuwa matamko ya dharura kuhusu mlipuko wa ugonjwa wa korona ni pamoja na mahitaji yao:

- Hakikisha kuwa walezi wa watu wenye ulemavu wanachukuliwa kama wafanyakazi muhimu na wasiwekewe zuio zinaweza kuathiri utoaji wao wa huduma za msaada.
- Toa msamaha, ili watu wenye ulemavu ambao wanaweza kupata dhiki kubwa kwa kufungiwa nyumbani wanaruhusiwa kuondoka kwenye nyumba zao kwa muda mfupi na kwa njia salama wakati wa mazuio au kusitishwa kwa shughuli za kawaida.
- Hakikisha vipimo vya dharura hazifanywi kwa ubaguzi kwa msingi wa ulemavu. Mifumo ya ulinzi wa haki za binadamu kwa watu wenye ulemavu iliyowekwa katika mazingira ya kitaasisi haipaswi kupunguzwa kama sehemu ya hatua za dharura.

KORONA

Hatua za kuchukua kwa wahudumu wa afya

Hakikisha huduma zihusuzo korona zinapatikana, kwa bei nafuu na ni jumuishi

- Fuata agizo la shirika la afya Duniani (WHO) kwa wafanyakazi wa afya wakati wa mapumziko ya korona. Hakikisha kuwa kliniki zote zinazotoa huduma za upimaji na huduma zinazohusiana na korona zinafikika bila shida. Shughulikia vikwazo vya Kimazingira (Kama vile njia zisizo na usawa, ngazi, sehemu ngumu kufikika au vifaa vyenye ugumu kutumika) Vikwazo vya Kimtazamo (Kama vile unayanyapaa wa kijamii dhidi ya ulemavu na kukataliwa kwa huduma muhimu), na zizuizi vya kifedha (Kama vile gharama ya juu kuhusiana na kutibu au kupata huduma). Hakikisha kwamba maelezo juu ya upatikanaji wa huduma za afya za korona yanasambazwa kwa watu wenye ulemavu na watoa huduma.
- Toa maelezo yanayoleweka na katika muundo unaotosheleza mahitaji tofauti. Usitegemee tu maelezo ya mdomo au ya maandishi, na uchukue njia za kuwasiliana ambazo zinaeleweka kwa watu walio na ulemavu wa akili, utambuzi, na ulemavu wa afya ya akili.
- Toa mashauri ya nyumbani kwa watu wenye ulemavu, pamoja na mahitaji yao ya jumla ya afya na, inapofaa, kwa mahitaji yanayohusiana na ugonjwa wa korona.
- Andaa na usambaze maelezo kwa wafanyakazi wa afya ili waweze kufahamu athari za kiafya na kijamii za watu wenye ulemavu.
- Toa msaada wa kutosha kwa watu wenye ulemavu wenye mahitaji magumu zaidi, haswa ikiwa wametengwa kwa muda . Inapohitajika, ratibu utunzaji kati ya huduma za afya na kijamii, familia, na walezi.
- Hakikisha kuwa maamuzi juu ya ugawaji wa rasilimali chache (kwa mfano mashine za kusaidia kupumua) hayatokani na udhaifu uliopo, mahitaji ya msaada mkubwa, ubora wa tathmini ya maisha, au upendeleo dhidi ya watu wenye ulemavu. Fuata mwongozo wa WHO ili kuwapa kipaumbele wale walio katika hatari kubwa.[8]

Toa huduma ya afya kwa njia ya simu kwa watu wenye ulemavu

- Toa mashauriano ya simu, ujumbe wa maandishi na mkutano wa video kwa ajili ya utoaji wa huduma ya afya na msaada wa kisaikolojia kwa watu wenye ulemavu. Hii inaweza kuwa kwa afya zao kwa ujumla, na ni pamoja na mahitaji ya utengemao na, inapofaa, mahitaji yanayohusiana na ugonjwa wa korona.

8 https://www.who.int/ethics/publications/infectious-disease-outbreaks/en/

Hatua za watoa huduma ya walemavu katika jamii

Kuendeleza na kutekeleza mipango ya mwendelezo wa huduma

- Panga hali ambayo nguvu kazi hupunguzwa, na utambue hatua za kuongeza ufanisi wa utawala na wafanyakazi wa kiufundi, na vile vile walezi, inapowezekana.
- Tambua hatua na fanya kazi na serikali kupunguza vizuizi vya kwa ajira vyenye ukiritimba, ukiendelea kuweka hatua za ulinzi, kama vile ukaguzi wa polisi kwa walezi.
- Endesha mafunzo mengine ya ziada na ikiwezekana, endeleza mada au mafunzo kwa njia ya mtandao kuandaa utayarishaji mpya wa kazi na wale ambao watachukua majukumu ya kupanuliwa.
- Fanya kazi na mashirika mengine ya watu wenye walemavu na walezi kufanya kipaumbele cha huduma za watu wenye ulemavu zinazohitajika sana na zile ambazo ni muhimu kuwekwa wazi. Tambua wateja walio hatarini zaidi kupunguzwa kwa huduma.

Wasiliana mara kwa mara na watu wenye ulemavu na mitandao yao ya msaada

- Toa maelezo zaidi yanayolenga korona, ukionyesha maelezo yanayofaa kwa watu wenye ulemavu na mitandao yao ya msaada. Hii inaweza kujumuisha maelezo juu ya mipango endelevu; nambari za simu za msaada; maeneo ya huduma za afya zinazofikika; na maeneo ambayo vifaa vya kutakasa mikono au vifaa vya kukausha vinaweza kupatikana wakati usambazaji wake uko chini, au katika hali ambapo wanaweza kuhitajika kujitenga.
- Tumia majukwaa anuwai ya mawasiliano kama simu, maandishi na mitandao ya kijamii kushiriki maelezo, na kubadilisha habari iliyopo kuwa katika miundo inayofikika panapohitajika.

Punguza uwepo wa uwezekano wa korona wakati wa utoaji wa huduma za watu walemavu katika jamii

- Toa mafunzo, na kuongeza nguvu kazi ya utunzaji wa watu wenye ulemavu kuhusu udhibiti wa maambukizi.[9]
- Hakikisha walezi wa watu wenye walemavu na watoa huduma wanapata vifaa vya kinga vya kibinafsi pamoja na barakoa, glavu na vitakasa mikono; fikiria kuongeza uagizaji wa bidhaa hizi.[10]

9 https://www.who.int/publications-detail/infection-prevention-and-control-during-health-carewhen-novel-coronavirus-(ncov)-infection-is-suspected-20200125

10 https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/331695/WHO-2019-nCov-IPC_PPE_use-2020.3eng.pdf

KORONA

- Toa huduma inayofaa ya watu wenye ulemavu kwa upitia mashauri ya nyumbani au kupitia majukwaa yanayofanana kama yanayotumika kwenye simu.

Toa msaada wa kutosha kwa watu wenye ulemavu ambao wana mahitaji tata

- Tambua watu wenye ulemavu walio na mahitaji magumu zaidi, na ufanye kazi nao, familia zao, na mashirika ya kusaidia jamii, kubaini dharura kwa wakati idadi ya walezi ni ndogo au hakuna inapopatikana.
- Tambua uwezekano wa kuongezeka kwa vurugu, unyanyasaji na kutelekezwa dhidi ya watu wenye ulemavu kwa sababu ya kutengwa kwa kijamii na usumbufu kwa utaratibu wa kila siku; kusaidia kupunguza hatari hizi, kwa mfano kutoa namba ya simu inayopatikana ya kuripoti.

KORONA

Hatua kwa mazingira ya kitaasisi

Punguza uwepo wa uwezekano wa korona

Chukua hatua za haraka kupunguza udhihirisho unaowezekana kwa korona katika mazingira ya taasisi:[11]

- Tambua wale walio hatarini zaidi na ufanye kazi nao, familia zao na wafanyikazi kutekeleza hatua za kudhibiti maambukizi.
- Hakikisha kuwa vifaa ni safi, na kwamba usafi wa mazingira, vifaa vya kuosha mikono na vifaa hivyo vinapatikana na kufikika.
- Punguza msongamano kwa kiwango cha juu iwezekanavyo kwa kurekebisha ukaaji kwa nafasi baina ya mtu mmoja na mwingine.
- Punguza idadi ya watu katika hospitali za magonjwa ya akili, kila inapowezekana, kwa kutekeleza miradi ya kuwaruhusu kutoka mapema, pamoja na utoaji wa msaada wa kutosha kwa kuishi katika jamii.
- Hakikisha kuwa wakazi wanaweza kupata maelezo kuhusu korona na kujua jinsi ya kufuata hatua za msingi za ulinzi.[12]
- Tumia hatua za kinga kuzuia kuenea kwa maambukizi wakati wa kutembelea wagonjwa, na uwezeshe njia tofauti za mawasiliano na familia na ulimwengu wa nje (k.m. simu, mtandao, mawasiliano ya video).

Jitayarishe kwa maambukizo ya korona katika taasisi[13]

- Toa huduma ya upimaji na matibabu kwa wakaazi inayohitajika; rejea wakazi katika vituo vya matibabu vinavyohitajika.
- Jitayarishe kwa hitaji la kuongezeka kwa wafanyakazi wa msaada kuwajali wale ambao wanapata kesi zisizo kali za korona lakini hawahitaji kulazwa hospitalini.
- Toa vifaa vya kinga vya kibinafsi wakati inahitajika kwa wakazi wenye ulemavu na wafanyakazi.
- Tumia vipimo za kudhibiti maambukizo kwa wakaazi walio na korona ambao hawahitaji kulazwa hospitalini (waagize kuvaa barakoa ya kikomo na kupunguza mawasiliano na wakazi wengine).

Toa msaada wa kutosha kwa wakazi wenye ulemavu

- Hakikisha kuwa wafanyakazi na vifaa vya kutosha vinatunzwa ili kulinda mwendelezo wa utunzaji na msaada kwa wakazi.

11 https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/331508/WHO-2019-nCoV-IPC_long_term_care2020.1-eng.pdf

12 https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/advice-for-public

13 http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0019/434026/Preparedness-prevention-andcontrol-of-COVID-19-in-prisons.pdf?ua=1

KORONA

- Toa ufikiaji wa msaada wa kisaikolojia kwa wakazi wanaopata dhiki wakati wa milipuko, pamoja na huduma za kisaikolojia za mtandaoni na msaada wa rika mtandaoni.

Hakikisha haki za wakazi wakati wa maambukizi ya virusi vya korona

- Angalia na uhakikishe kuwa wakazi hawanyanyaswi au kupuuzwa na kwamba hatua za kulazimisha hazitumiwi au kuongezeka wakati wa kuzuka kwa maambuzi.
- Hakikisha kuwa mifumo iliyopo ya ufuatiliaji na malalamiko inabaki kufanyiwa kazi na bora.

KORONA

Hatua kwa jamii

Vipimo vya kinga za msingi zinazopaswa kupitishwa na umma

- Fuata mwongozo wa shirika a Afya Duniani (WHO) juu ya kuandaa eneo lako la kazi mahali pa kuzuka kwa korona.[14] Chukua tahadhari ya korona kwa uzito; hata ikiwa wewe mwenyewe, unaweza usiwe katika hatari kubwa ya dalili kali, unaweza kuambukiza virusi kwa mtu ambaye hajaambukizwa

Mipangilio ya kazi inayobadilika na vipimo vya udhibiti wa maambukizo vinavyopaswa kusaidiwa na waajiri

- Fuata muongozo wa shirika a Afya Duniani (WHO) wakati wa maambukizi ya virusi vya korona.[15]
- Ikiwezekana, tumia mipangilio rahisi ya kufanya kazi inayowaruhusu watu wenye ulemavu kufanya kazi kwa simu. Hakikisha wanayo teknolojia wanayohitaji, pamoja na vifaa vyoyote vya kusaidia kawaida vinavyopatikana mahali pa kazi.
- Ikiwa kufanya kazi kwa njia ya mtandao haiwezekani, fikiria kuwaruhusu watu wenye ulemavu walio katika hatari kubwa ya dalili kali kuchukua likizo (pamoja na likizo ya kulipwa) hadi hatari ya kuambukizwa ipunguzwe. Chunguza sera ya serikali na msaada unaoweza kupatikana kwa waajiri ili kuwezesha utekelezaji wa vipimo hivyo.
- Hakikisha kupatikana kwa hatua za kudhibiti maambukizo mahali pa kazi, kama vituo vya usafi wa mikono.

Kuongeza ufikiaji wa duka kutolewa na wamiliki wa duka kwa idadi ya watu walio katika mazingira magumu

- Fikiria kutoa masaa yaliyotengwa kwa watu wenye ulemavu au watu wengine ambao wanaweza kuwa dhabiti kupata duka; au fikiria njia mbadala za kuruhusu watu wenye ulemavu kununua (k.f. utoaji, mkondoni).

Msaada wa ziada kutolewa na familia, marafiki na majirani kwa mtu mwenye ulemavu

- Angalia mara kwa mara na mtu mwenye ulemavu kutoa msaada wa kihemko na kiutendaji, kuheshimu vikwazo vya kijamii ambavyo vinaweza kuwa mahali.
- Fahamu ukweli, pata taarifa na usieneze taarifa zisizo sahihi kuhusu ugonjwa unaoenezwa na virusi vya Corona.[16]

14 https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/advice-for-public

15 https://www .who.int/docs/default-source/coronaviruse/getting-workplace-ready-for-covid-19.pdf?sfvrsn=359a81e7_6

16 https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/advice-for-public/mythbusters

© Light for the World International 2020

This translation was not created by the World Health Organization (WHO). WHO is not responsible for the content or accuracy of this translation. The original English edition Disability considerations during the COVID-19 outbreak Geneva: World Health Organization; 2020. Licence: CC BY-NC-SA 3.0 IGO shall be the binding and authentic edition.

This translated work is available under the CC BY-NC-SA 3.0